

Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt
Karl Rahm
Regeringskansliet
103 33
Stockholm

Nya regler om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd

Almega har fått möjlighet att lämna synpunkter på departementspromemorian Nya regler om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls och arbetstillstånd (DS 2025:18).

Allmänna synpunkter

Arbetskraftsinvandrare tillför viktig kompetens till hela näringslivet men främst till den privata tjänstesektorn.

Högkvalificerad arbetskraft från länder utanför EU tillför nyckelkompetens till företag inom information och kommunikation samt till teknik- och byggkonsulter. Arbetskraftsinvandrare har även utfört viktiga arbeten inom besöksnäringen och städ och service även om lönegolvet för arbetstillstånd som infördes för två år sedan numera gör det mycket svårt att få arbetstillstånd till dessa branscher.

Arbetskraftsinvandringen är lönsam för Sverige. Arbetskraftsinvandrare bidrog under 2023 med arbete som ökade svensk BNP med 52 miljarder kronor och skatteintäkterna 17 miljarder kronor.

För tjänsteföretagen är bristen på kompetens ett stort problem trots en svag arbetsmarknad för tillfället. Kompetensbristen är spridd över landet, över branscher och gäller både högutbildade, yrkesutbildade och jobb som kräver kortare utbildning. Möjligheten att kunna rekrytera kompetens från länder utanför EU är därför ett viktigt komplement för företagen i tjänstesektorn.

Almega anser att ett fungerande system för arbetskraftsinvandring bör utgå från att företagen själva avgör vilken kompetens de behöver rekrytera samtidigt som företagen ger arbetskraftsinvandrare samma villkor som inhemsk arbetskraft, det vill säga avtalsenliga löner och andra villkor. Almega är därför mycket bekymrade över konsekvenserna av det lönegolv som infördes för två år sedan och den höjda lönegolv som regeringen aviserat som kraftigt begränsar möjligheten att anställa personer från tredje land till många yrken även i bristsituationer.

Ett annat hinder för arbetskraftsinvandring har varit en komplicerad tillståndprocess och långa handläggningstider. Att förenkla tillståndprocessen vid rekrytering av arbetskraftsinvandrare är nödvändigt för att stärka Sveriges konkurrenskraft och attraktionskraft för utländsk kompetens.

I promemorian lämnas förslag till genomförande av EU-direktiv 2024/1233 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat. Förslagen i promemorian syftar till att förenkla processen för arbetstillstånd.

Almega välkomnar i huvudsak förslagen i promemorian och nedan finns våra synpunkter på de enskilda förslagen.

Kortare handläggningstider

Långa handläggningstider för arbetstillstånd har länge varit ett problem för de företag i tjänstesektorn som behöver rekrytera kompetens från tredje land. Handläggningen av arbetstillstånd för högkvalificerad arbetskraft går snabbare sedan Migrationsverket började prioritera dem med målet att en komplett ansökan ska vara handlagd inom 30 dagar. Idag når man målet i 75 procent av fallen. För övriga arbetstillstånd tar det dock närmare 150 dagar att handlägga 75 procent av de kompletta ansökningarna.

I promemorian föreslås en handläggningstid om högst 90 dagar för kompletta ansökningar med möjlighet till ytterligare 30 dagar vid särskilda skäl.

Almegas synpunkter

Almega välkomnar förslaget om ett tak för handläggningstiderna på 90 dagar för arbetstillstånd men anser att ambitionen bör höjas och att målet bör vara att Migrationsverket handlägger alla kompletta ansökningar inom 30 dagar.

Byte av arbetsgivare

I dag är arbetskraftsinvandrare bundna till arbetsgivaren och yrket under de första två åren och till yrket för de efterföljande två åren. Almega har tidigare föreslagit att dessa begränsningar tas bort. Arbetskraftsinvandrare ska precis som andra anställda kunna byta jobb och befattningar under tillståndstiden.

I promemorian föreslås att ett arbetstillstånd inte längre ska knytas till en viss arbetsgivare eller avse ett visst slag av arbete. Det ska i stället framgå var ett sådant arbetstillstånd ger utlänningen tillstånd att arbeta. En utlänning som har ett arbetstillstånd kan byta arbete efter en anmälan till Migrationsverket. Om detta inte görs kan arbetstillståndet återkallas.

Ett arbetstillstånd får inte vara längre än den erbjudna anställningen. Arbetskraftsinvandrare som fått en provanställning och sedan blir erbjudna fortsatt anställning riskerar därför att hamna i en tidsödande process med osäker utgång när de väntar på att få sitt arbetstillstånd förlängt. I promemorian föreslås därför att Migrationsverket ska få större möjlighet att bevilja längre arbetstillstånd vid provanställningar som förväntas övergå i tillsvidareanställningar.

Almegas synpunkter

Almega välkomnar förslaget att ta bort kravet på att knyta arbetstillståndet till en viss arbetsgivare och ett visst yrke men anser att det är rimligt att ett byte av anställning ska anmälas till Migrationsverket.

Almega välkomnar förslaget om ökade möjligheter till längre arbetstillstånd vid provanställningar som väntas övergå i tillsvidareanställningar.

Längre omställningstid vid arbetslöshet

Arbetskraftsinvandrare som blir uppsagda under tillståndstiden har rätt att stanna i Sverige i tre månader medan de söker ett nytt arbete. Om de inte blir erbjudna ett nytt arbete under den tiden måste de lämna landet. Att tre månader är en för kort omställningstid illustrerades tydligt efter Northvolts konkurs när ett stort antal arbetskraftsinvandrare som var attraktiva på svensk arbetsmarknad inte hann ordna nya anställningar i Sverige och omlokalisera sig och sina anhöriga under den korta omställningstiden.

I promemorian föreslås att arbetskraftsinvandrare som arbetat i Sverige i minst två år och blir uppsagda får stanna i landet under sex månader och söka arbete förutsatt att de har medel för egen försörjning.

I promemorian föreslås även att arbetskraftsinvandrare som har exploaterats i sitt tidigare arbete ska få stanna i landet i ytterligare tre månader att söka arbete.

Almegas synpunkter

Almega välkomnar förslaget om förlängd tid att söka arbete efter uppsägning för de som arbetat i Sverige längre än två år.

Almega välkomnar även förslaget om förlängd tid att söka arbete för de som exploaterats i sitt tidigare arbete.

Utökat tillstånd att arbeta under handläggningstiden

Idag får en person vars arbetstillstånd gått ut och sökt ett förlängt arbetstillstånd fortsätta att arbeta i Sverige under handläggningstiden om det första arbetstillståndet varade i minst sex månader. I promemorian föreslås att begränsningen tas bort och personer vars arbetstillstånd gått ut får fortsätta att arbeta medan handläggningen av förlängningsansökan pågår.

Almegas synpunkter

Almega välkomnar detta förslag.

Stockholm 2025-09-26

För Almega

Fredrik Östbom
Näringspolitisk chef

Patrick Joyce
chefekonom